

Các yếu tố ảnh hưởng đến kết quả học tập của sinh viên năm thứ nhất khối ngành Khoa học xã hội Trường Đại học Khoa học - Đại học Thái Nguyên

Trần Thị Hồng¹; Vi Thị Hạnh²; Nguyễn Văn Hiếu³

¹TS. Trường Đại học Khoa học, Đại học Thái Nguyên

²SV Trường Đại học Khoa học, Đại học Thái Nguyên

³SV Trường Đại học Khoa học, Đại học Thái Nguyên

Received: 10/8/2024; Accepted: 13/8/2024; Published: 16/8/2024

Abstract: The article identifies and analyzes the current status of factors affecting the learning outcomes of first-year students of social sciences at the University of Science, Thai Nguyen University. From there, it proposes some recommendations to improve the influence of each factor affecting the learning outcomes of students, thereby contributing to improving the learning outcomes of students in the future.

Keywords: Influencing factors; Academic performance; Freshmen; Student academic performance; University of Science.

1. Đặt vấn đề

Môi trường học tập ở bậc đại học đòi hỏi mỗi sinh viên (SV) phải tự giác, nỗ lực cá nhân, nhất là đối với hình thức đào tạo theo tín chỉ. Kết quả học tập (KQHT) của SV được quyết định bởi nhiều yếu tố như năng lực trí tuệ, sở thích học tập, sự hỗ trợ và khuyến khích từ người thân, cơ sở vật chất phục vụ học tập, phương pháp giảng dạy của giảng viên (GV). Trong đó, SV năm thứ nhất là đối tượng thường gặp nhiều khó khăn trong quá trình thích nghi với môi trường học tập mới do có sự khác biệt giữa môi trường học ở phổ thông và đại học. Trường Đại học Khoa học (ĐHKH) là một trong những trường đại học thành viên của Đại học Thái Nguyên (ĐHTN), hiện nay đang đào tạo 21 ngành ở bậc ĐH, với tổng số trên 3000 SV. Tuy nhiên, thực tế cho thấy KQHT của SV năm thứ nhất thuộc khối ngành Khoa học xã hội (KHXH) thường không cao, tỉ lệ SV xếp loại lực học yếu và trung bình có xu hướng năm sau tăng hơn so với năm trước. Do đó, việc nghiên cứu làm rõ thực trạng các yếu tố ảnh hưởng đến KQHT, từ đó đề xuất một số giải pháp góp phần nâng cao KQHT của SV năm thứ nhất trường ĐHKH, ĐHTN có cả ý nghĩa về lí luận và thực tiễn.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Phương pháp nghiên cứu

Bài viết sử dụng PP điều tra bằng bảng hỏi: Đối tượng khảo sát là SV năm nhất trường ĐHKH. Phiếu hỏi được thiết kế trên google form với thang đo Likert 5 mức độ (1- Rất ảnh hưởng; 2-Ảnh hưởng; 3-Ít ảnh hưởng; 4-Không ảnh hưởng; 5- Rất không

ảnh hưởng). Ngoài ra, bài viết còn sử dụng PP nghiên cứu tài liệu; phương pháp phân tích và tổng hợp tài liệu thứ cấp là các báo cáo về KQHT của SV năm nhất trường ĐHKH trong thời gian qua để làm rõ thực trạng KQHT của SV năm nhất trường ĐHKH, ĐHTN.

2.2. Kết quả nghiên cứu

2.2.1. Cơ sở lý luận

* SV năm nhất

Theo Từ điển Hán - Việt: “SV là người học ở bậc đại học, bao gồm hệ cao đẳng và hệ ĐH” [6]. Theo Luật GDĐH: SV là người đang học tập và nghiên cứu khoa học tại cơ sở GDĐH, theo học chương trình đào tạo cao đẳng, chương trình đào tạo ĐH [4]. Trong khuôn khổ bài viết này, thuật ngữ SV năm nhất được hiểu là người học trong các trường cao đẳng và ĐH trong năm đầu tiên của khóa học.

* Kết quả học tập của SV

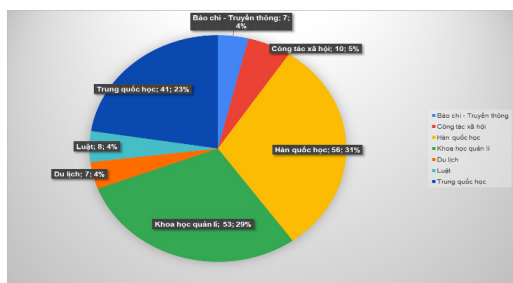
Nguyễn Đức Chính (2009) KQHT là mức độ đạt được kiến thức, kỹ năng hay nhận thức của người học trong một lĩnh vực nào đó (môn học) [2]. Theo Trần Kiều (2005), dù hiểu theo nghĩa nào thì KQHT cũng đều thể hiện ở mức độ đạt được các mục tiêu của dạy học, trong đó bao gồm ba mục tiêu lớn là: nhận thức, hành động, xúc cảm [5]. Trong khuôn khổ bài viết này, thuật ngữ KQHT được hiểu là những thành tựu học tập của người học có được, thể hiện ở những mục tiêu cụ thể mà người học đạt được trong lĩnh vực nhận thức sau một quá trình học tập.

2.2.2. Các yếu tố ảnh hưởng đến kết quả học tập của SV năm thứ nhất

Tác giả Nguyễn Thị Kim Cúc (2018) đã xác định gồm các yếu tố như động cơ học tập, mục tiêu học tập, PP học tập, GV và nhà trường [1]. Tác giả Đậu Hoàng Hưng (2016) lại cho rằng các yếu tố gồm: môi trường, GV, gia đình, nhân số bản thân SV, nhân khẩu, khả năng thích nghi và mối quan hệ bạn bè [3]. Trong khuôn khổ bài viết, nhóm tác giả xác định các yếu tố ảnh hưởng đến KQHT của SV năm nhất nhóm ngành KHXH gồm: Nhà trường; GV; gia đình; Bản thân SV; Mối quan hệ bạn bè và khả năng thích nghi và yếu tố nhân khẩu.

*Đặc điểm đối tượng khảo sát

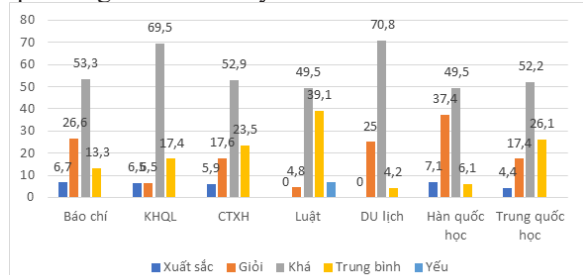
Nhóm tác giả đã tiến hành một cuộc khảo sát trên mẫu gần 300 SV năm nhất thuộc nhóm ngành khoa học xã hội (KHXH) bao gồm: KHQL, CTXH, Báo chí, Luật, Hàn quốc học, Trung quốc học, Du lịch. Kết quả khảo sát cho thấy có 182 phiếu hợp, được thể hiện dạng biểu đồ dưới đây:

Biểu đồ 2.1: Tỷ lệ SV các ngành KHXH tham gia khảo sát

*Kết quả học của SV năm nhất khối ngành KHXH Trường ĐHKH giai đoạn 2021-2023

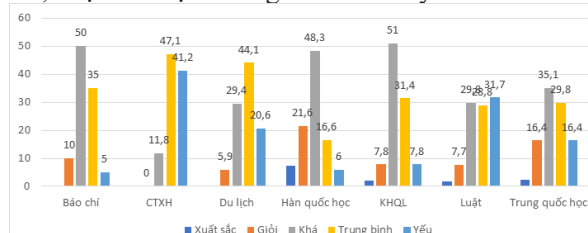
Năm học 2021-2022, theo kết quả thống kê của Phòng KT&ĐBCLGD, Trường ĐHKH, tỉ lệ SV thuộc nhóm ngành KHXH xếp loại học lực trung bình vẫn còn khá cao và vẫn còn tình trạng SV xếp loại học lực yếu, trong khi tỉ lệ SV có xếp loại học lực xuất sắc và giỏi chiếm tỉ lệ khá ít được thể hiện qua bảng biểu dưới đây.

Biểu đồ 2.2: KQHT của SV ngành KHXH Trường ĐHKH năm học 2021-2022

(Nguồn: Kết quả thống kê của Phòng KT&ĐBCLGD – Trường ĐHKH)

So với năm học 2021-2022 thì năm học 2022 – 2023, KQHT của SV năm nhất trong năm học 2022 – 2023 đã có sự suy giảm so với năm học trước: Cụ thể: tỉ lệ SV đạt học lực trung bình và yếu có xu hướng tăng lên, được thể hiện ở bảng biểu dưới đây.

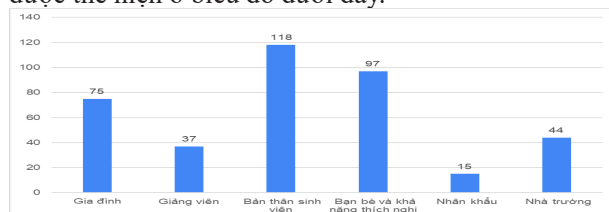

Biểu đồ 2.3: KQHT của SV ngành KHXH Trường ĐHKH năm học 2022-2023

(Nguồn: Kết quả thống kê của Phòng KT&ĐBCLGD – Trường ĐHKH)

*Ảnh hưởng của các yếu tố đến KQHT của SV năm nhất khối ngành KHXH Trường ĐHKH

Nhóm tác giả đã tiến hành khảo sát nhóm đối tượng là SV năm nhất thuộc khối ngành KHXH Trường ĐHKH, ĐHTN về mức độ ảnh hưởng của các yếu tố đến KQHT của SV bản thân họ và kết quả được thể hiện ở biểu đồ dưới đây.

Biểu đồ 2.4: Đánh giá về mức độ ảnh hưởng của các yếu tố đến KQHT của SV năm nhất khối ngành KHXH

(Nguồn: kết quả khảo sát của nhóm tác giả)

Từ biểu đồ trên, có thể thấy:

- Yếu tố bản thân SV là yếu tố được SV năm nhất khối ngành KHXH cho rằng có ảnh hưởng lớn nhất đến KQHT của bản thân họ với 118 SV lựa chọn. Các yếu tố liên quan đến bản thân SV như động cơ học tập, PP học tập, tư duy và khả năng tiếp thu kiến thức, kỹ năng tự quản lý thời gian, sức khỏe thể chất và tinh thần. Kết quả khảo sát cho thấy: Động cơ học tập ảnh hưởng mạnh nhất đến KQHT của SV năm nhất ngành KHXH, bởi động cơ học tập mạnh mẽ thường dẫn đến sự tự giác, kiên nhẫn và tinh thần tích cực trong học tập. Tiếp đến là PP học tập, vì PP học tập đóng vai trò quan trọng trong việc tiếp thu kiến thức và hoàn thành nhiệm vụ học tập. Yếu tố tư duy và khả năng tiếp thu kiến thức của SV là yếu tố ảnh hưởng tiếp theo đến KQHT của SV, bởi tư duy sáng

tạo và khả năng giải quyết vấn đề giúp SV hiểu bài học một cách sâu sắc và linh hoạt. Cuối cùng là về KN tự quản lý thời gian hiệu quả giúp SV hoàn thành công việc một cách hiệu quả và đạt được kết quả tốt.

- Yếu tố bạn bè và khả năng thích nghi là yếu tố thứ hai có ảnh hưởng mạnh đến KQHT của SV năm nhất khối ngành KHXH của Trường ĐHKH, ĐHTN với 97 SV lựa chọn. Mỗi quan hệ bạn bè có thể cung cấp sự hỗ trợ tinh thần, chia sẻ kiến thức và kinh nghiệm học tập, cũng như cung cấp một môi trường học tập tích cực. Tuy nhiên, cũng có các yếu tố tiêu cực như áp lực cạnh tranh không lành mạnh hoặc sự phân tâm từ các hoạt động xã hội, sự thích nghi của SV vùng cao chưa thực sự tốt.

- Yếu tố gia đình là yếu tố thứ ba có ảnh hưởng đến KQHT của SV năm nhất thuộc khối ngành KHXH Trường ĐHKH, ĐHTN với 75 SV lựa chọn, được thể hiện qua việc gia đình hỗ trợ tinh thần, tài chính, và môi trường gia đình trong quá trình học tập. Gia đình có thể tạo ra một môi trường học tập tích cực bằng cách khuyến khích việc học, cung cấp tài liệu học tập và không gian yên tĩnh để học. Tuy nhiên, nếu môi trường gia đình không ổn định, có xung đột, hoặc thiếu sự ủng hộ, có thể ảnh hưởng đến hiệu suất học tập của SV.

- Yếu tố nhà trường là yếu tố thứ 4 ảnh hưởng đến KQHT của SV năm nhất khối ngành KHXH Trường ĐHKH, ĐHTN với 44 SV lựa chọn, được thể hiện qua các yếu tố như chất lượng giáo dục, cơ sở vật chất, và hỗ trợ từ nhà trường. Yếu tố nhà trường không chỉ ảnh hưởng đến môi trường học tập, mà còn đến các khía cạnh khác như sự hỗ trợ từ GV, dịch vụ hỗ trợ SV, và cơ hội tham gia các hoạt động ngoại khóa. Điều này cho thấy rằng sự ảnh hưởng của yếu tố nhà trường không chỉ giới hạn ở mặt vật lý mà còn ở mặt tinh thần và xã hội.

- Yếu tố GV là yếu tố thứ 5 có mức độ ảnh hưởng đến KQHT của SV năm nhất thuộc khối ngành KHXH Trường ĐHKH, ĐHTN với 37 SV lựa chọn. Yếu tố GV đóng vai trò quan trọng đối với KQHT của SV, sự quan tâm, chuyên nghiệp và hiệu quả của GV trong việc truyền đạt kiến thức và hỗ trợ SV. Tuy nhiên, vẫn có một bộ phận SV cho rằng nội dung bài giảng còn sự thiếu sáng tạo, thú vị, điều này đòi hỏi GV cần có sự đa dạng và sáng tạo hơn trong phương pháp giảng dạy để thu hút sự quan tâm và tò mò của SV.

- Yếu tố ít ảnh hưởng nhất đến KQHT của SV năm nhất khối ngành KHXH Trường ĐHKH, ĐHTN chính là yếu tố nhân khẩu với 15 SV lựa chọn được thể hiện qua các yếu tố nhân khẩu như giới tính, địa

lý, và môi trường xã hội đối với KQHT. Yếu tố nhân khẩu không chỉ ảnh hưởng đến KQHT, mà có ảnh hưởng đến sự thành công trong cuộc sống của SV.

2.3. Một số khuyến nghị

Để nâng cao KQHT của SV năm nhất khối ngành KHXH Trường ĐHKH, ĐHTN trong thời gian tới, nhóm tác giả xin đề xuất một số khuyến nghị cụ thể sau: 1/ Đối với yếu tố nhà trường: Cần cải thiện CSVC, cung cấp hỗ trợ toàn diện hơn từ GV và nhà trường, cũng như tăng cường các cơ hội phát triển cá nhân và ngoại khóa có thể là những biện pháp cần thiết để cải thiện sự ảnh hưởng tích cực của yếu tố nhà trường đối với KQHT; 2/ Đối với yếu tố GV: Cần tăng cường sự tương tác giữa GV và SV, đảm bảo việc thông báo lộ trình học được thực hiện đồng đều và hiệu quả, đồng thời đa dạng hóa pp giảng dạy và khuyến khích sử dụng internet một cách hiệu quả trong quá trình học tập; 3/ Đối với yếu tố bản thân SV: cần khuyến khích SV tìm kiếm động lực nội tại và thiết lập mục tiêu rõ ràng cho bản thân, cung cấp cho SV các công cụ và KN để quản lý thời gian hiệu quả và thiết lập kế hoạch học tập; 4/ Đối với yếu tố gia đình: Cần tăng cường thông tin phối hợp với gia đình để giúp SV cải thiện hiệu suất học tập của SV; 5/ Đối với yếu tố các mối quan hệ bạn bè và khả năng thích nghi: Cần tạo ra các chương trình, hoạt động học tập nhóm để khuyến khích sự hợp tác và chia sẻ thông tin giữa SV, tăng cường giáo dục và hướng dẫn để SV có thể hiểu rõ hơn về vai trò của mỗi quan hệ bạn bè và khả năng thích nghi trong học tập và sự phát triển cá nhân;

3. Kết luận

Kết quả nghiên cứu thực trạng cho thấy: Yếu tố có ảnh hưởng mạnh nhất đến KQHT của SV năm nhất khối ngành KHXH Trường ĐHKH, ĐHTN là bản thân SV, còn yếu tố nhân khẩu có mức ảnh hưởng ít nhất đến KQHT của SV. Trên cơ sở đó, nhóm tác giả đã đề xuất một số khuyến nghị nhằm cải thiện sự ảnh hưởng của từng yếu tố ảnh hưởng đến KQHT của SV, từ đó sẽ góp phần nâng cao KQHT của SV trong thời gian tới.

Tài liệu tham khảo

1. Nguyễn Đức Chính (2009), *Đo lường đánh giá kết quả học tập của học sinh*. Tài liệu giảng dạy - Khoa Sư phạm, ĐHQG Hà Nội
2. Đậu Hoàng Hưng (2016), “*Các nhân tố ảnh hưởng đến KQHT của SV năm nhất hệ đại học, cao đẳng khối kinh tế - xã hội trường Đại học Công nghiệp Hà Nội*”, Tạp chí Khoa học & Công nghệ (số 36). Hà Nội
- 3 Quốc hội (2012). *Luật Giáo dục Đại học*. NXBCTQG - Sự thật. Hà Nội